

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:1731

av Arhe Hamednaca m.fl. (S)

Skolans ansvar för demokratin och allas lika värde

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skolans ansvar att fördjupa elevernas kunskaper om demokrati, demokratiska värden och mänskliga rättigheter.

Motivering

Ungdomstiden är en rolig och förväntansfull tid för många människor, men också en känslig period. Som ung förväntas man ha självkänedom, egna åsikter och värderingar, utbredda kontaktnät och ett rikt socialt liv. I detta läge kan lockelsen bli stor att köpa ett så kallat färdigt paket. Genom att anamma vissa normer och värderingar kan unga människor uppleva att de får snabb bekräftelse och nya vänner. Mot denna bakgrund vilar ett tungt ansvar på samhället att få alla unga att känna sig sedda, känna självförtroende och utveckla ett kritiskt tänkande.

Under det senaste året har rasismens utbreddhet i Sverige aktualiserats. Nazistattacken mot en demonstration i Kärrtorp i december 2013 och det råa knivöverfallet i Malmö på internationella kvinnodagen har medfört en ökad uppmärksamhet kring rasismen i landet. Det som händer i dagens Sverige är inga nya företeelser, men visar tydligt att samtalet om demokratis principer och alla människors lika värde ständigt måste ständigt pågå – inte minst med våra barn och ungdomar.

Den senaste World Values Survey-undersökningen i Sverige – genomförd bland 1 208 slumpvis utvalda medborgare – pekar på att många svenska ungdomar har låg tilltro till demokrati och mänskliga rättigheter. I åldrarna 18–29 år svarar 21 procent att de kan tänka sig att rösta på en person eller ett parti mot en ekonomisk ersättning. 26 procent

tycker att det vore bra om vi hade en stark ledare som inte behövde bry sig om riksdagen och val.

Man ska naturligtvis ta enskilda undersökningar med en nypa salt. Resultatet har redan kritiserats av andra forskare som kommit till motsatt resultat. Ändå finns det anledning att diskutera hur vi överför demokratiska värderingar till våra barn och ungdomar. Den viktigaste förmedlingen av demokratiska värden sker i skolan. Studier visar att de som inte avser att rösta i allmänna val är de som inte heller anser sig ha fått kunskap genom skolan om demokratins värde och vikten av att använda sina demokratiska rättigheter. Det räcker dock inte med teoretisk undervisning i samhällskunskapen om vad demokrati betyder. I skolan behöver barn och ungdomar också få möjlighet att diskutera och praktisera demokrati och elevinflytande i olika former, till exempel i ett elevråd. Skolan måste också öppna sig mer mot det omkringliggande samhället.

Det är extra viktigt att man även uppmärksammar frågor om minoritetsskydd och mänskliga rättigheter. Demokrati är inte enbart majoritetsstyre utan måste också innebära rätten till avvikande uppfattningar och respekt för människors olikheter. Vi ser i dag hur extrema yttringar med liten respekt för andra människors rättigheter växer till sig. Det finns religiösa grupperingar i alla religioner som har svårt att acceptera det sekulära samhället, kvinnors frigörelse och respekten för andra livsstilar. Det finns nationalistiska och främlingsfientliga grupperingar som vänder sig mot andras rätt att uttrycka sin kulturella särart. Många som lockas till dessa rörelser är unga som inte fått en ordentlig utbildning i demokratiska värderingar.

Arhe Hamednaca (S)

Kerstin Nilsson (S)

Fredrik Lundh Sammeli (S)

Hillevi Larsson (S)